

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 6CoE/102/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614207158
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ján Bednár
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:7614207158.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ s.r.o., IČO: 35 807 598, so sídlom Pribinova 25, Bratislava, 811 09, zastúpeného Advocate s.r.o., IČO: 36 865 141, so sídlom Pribinova 25, Bratislava, 811 09, proti povinnému: P. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom: M. XXX, XXX XX, prechodným bydliskom: U. XX, V. V., XXX XX, štátny občan SR, vedenej pod sp. zn. EX 5588/14 súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým, PhD., Exekútorový úrad Bratislava, Záhradnícka 60, 821 08, o vymoženie pohľadávky oprávneného vo výške 1503,83,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 1Er/2405/2014-57 zo dňa 07.04.2015 takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e .

o d ô v o d n e n i e :

Odvolaním napadnutým uznesením okresný súd podľa § 44 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „EP“) zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

V dôvodoch uznesenia okresný súd uviedol, že súdny exekútor požiadal exekučný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v prospech oprávneného pre vymoženie pohľadávky v sume 1503,83,- Eur s príslušenstvom. Oprávnený navrhol vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu, ktorým je rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s. so sídlom v Bratislave, sp. zn. SR 12512/11 zo dňa 03.04.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 14.05.2012 a vykonateľnosť dňa 17.05.2012. Exekučný titul bol vydaný rozhodcovským súdom, ktorý vyvodil svoju právomoc z článku II. rozhodcovskej zmluvy uzavretej medzi oprávneným a povinným dňa 13.01.2011 spolu so Zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXX (ďalej aj „zmluva o úvere“). Súd prvého stupňa vychádzal zo záveru, že zmluva o úvere uzavretá medzi oprávneným ako veriteľom a povinným ako dlžníkom, na základe ktorej oprávnený uplatnil na rozhodcovskom súde svoj nárok je spotrebiteľskou zmluvou, preto na daný právny vzťah aplikoval ustanovenia § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“). Exekučný súd dospel k záveru, že povaha rozhodcovskej zmluvy, od ktorej legitimitu na vydanie exekučného titulu odvodzoval rozhodcovský súd, vylučuje, aby bola so spotrebiteľom dohodnutá individuálne, a to s poukazom na jej formulárový charakter a svojím obsahom spôsobuje značnú nerovnováhu medzi účastníkmi právneho vzťahu. Exekučný súd poukazuje na to, že rozhodcovská zmluva bola síce uzatvorená ako samostatná zmluva na osobitnom liste, avšak nadväzuje na predošlú zmluvu o úvere, čo nie je dostatočným dôkazom o vôli povinného pristúpiť na tento osobitný spôsob rozhodovania sporu. Ďalej uviedol, že zo znenia rozhodcovskej zmluvy nevyplýva možnosť voľby pre spotrebiteľa prijať alebo neprijať návrh na riešenie sporov v rozhodcovskom konaní, a teda či uzatvorenie resp. neuzatvorenie zmluvy by malo dopad na uzatvorenie zmluvy o úvere. Na základe uvedeného exekučný súd posúdil rozhodcovskú zmluvu ako neprijateľnú, t.j. spotrebiteľa nezaväzujúcu podmienku, ktorá je absolútne neplatná. Rozhodcovský rozsudok vydaný na jej základe nemôže spĺňať a ani nespĺňa podmienky formálnej a materiálnej vykonateľnosti, a teda nie je spôsobilým exekučným titulom na vykonanie exekúcie. V dôsledku uvedených dôvodov okresný súd žiadosť súdneho exekútora na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Proti uzneseniu okresného súdu podal oprávnený v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Uviedol, že exekučný súd v predmetnej veci prekročil rámec svojej preskúmvacej právomoci, ktorá mu vyplýva z Exekučného poriadku a nadväzne z ustanovení z § 45 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „ZoRK“). Formálne preskúmanie exekučného titulu sa obmedzuje na dodržanie všetkých formálnych náležitostí exekučného titulu, tak ako ich vyžaduje ustanovenie § 34 ZoRK. Preskúmaním materiálnej stránky exekučný súd zisťuje, či sú splnené hmotnoprávne predpoklady exekučného titulu (dovolenosť, možnosť a súlad s dobrými mravmi). Exekučný súd v rámci exekučného konania však nemá právo skúmať rozhodcovské konanie a má sa obmedziť len na skúmanie výroku exekučného titulu. Exekučný súd teda nemôže zaujímať v rámci exekučného konania právne stanoviská a úvahy k výroku exekučného titulu a musí sa obmedziť len na dôvody zastavania exekúcie, ktoré majú povahu skutkovo zjavných dôvodov. Postupom exekučného súdu v danej veci dochádza k nahradzovaniu konania o žalobách o zrušenie rozhodcovských rozsudkov exekučným konaním, čo je v rozpore s účelom zákona o rozhodcovskom konaní. Exekučný titul bol vydaný oprávneným orgánom v konaní vedenom podľa ZoRK, pričom povinnej dojednaním o rozhodcovskej doložke nebola odňatá ani možnosť, aby sa domáhala ochrany aj pred všeobecným súdom. Okresnému súdu vytkol, že tento nedostatočne zistil skutkový stav veci, keď konštatoval, že zmluvnými stranami nebola dojedná žiadna rozhodcovská zmluva alebo doložka. V tejto súvislosti dal do pozornosti odvolaciemu súdu, že oprávnený s povinným uzatvára rozhodcovskú zmluvu podľa § 3 a nasl. ZoRK formou samostatného právneho úkonu, a to na samostatnej listine. V niektorých prípadoch je rozhodcovská doložka dohodnutá v rámci všeobecných obchodných podmienok, ktoré sú pre zmluvné strany záväzné. Konajúci súd však tieto skutočnosti dostatočne nezisťoval a tak zaťažil konanie vadou nedostatočne zisteného skutkového stavu veci. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Povinný sa k odvolaniu oprávneného nevyjadril.

Vo veci rozhodol vyšší súdny úradník okresného súdu, pričom zákonný sudca odvolaniu oprávneného podľa ust. § 374 ods. 4 zákona č. 99/1963 Z.z. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), preto predložil vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a uznesenie okresného súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil ako vecne správne.

Podľa § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c) a d) EP. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Podľa § 53 ods. 5 OZ v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Z obsahu spisu krajský súd zistil, že dňa 21.07.2014 bola na Okresný súd Banská Bystrica zo strany Okresného súdu Spišská Nová Ves postúpená z dôvodu miestnej príslušnosti exekučná vec v záhlaví uvedených účastníkov exekučného konania, ktorej súčasťou bola aj žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v prospech oprávneného Pohotovosť, s.r.o. so sídlom v Bratislave proti povinnému na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok vydaný rozhodcom Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Slovenská rozhodcovská a.s. so sídlom v Bratislave, sp. zn. SR 12512/11 zo dňa 03.04.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 14.05.2012 a vykonateľnosť dňa 17.05.2012. Rozhodcovský súd vyhovel nárokom oprávneného, ktoré si uplatnil na základe zmluvy o úvere č. 609300303 zo dňa 13.01.2011.

Súd prvého stupňa vzhľadom na vykonané dokazovanie - oboznámiac sa s obsahom predmetnej Zmluvy o úvere, Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, rozhodcovským rozsudkom, ako aj rozhodcovskej zmluvy - rozhodol vecne správne. Pri rozhodovaní vychádzal ako z relevantnej skutočnosti, že daný zmluvný vzťah medzi veriteľom a dlžníkom je nutné posudzovať ako spotrebiteľský vzťah a následne aj pomerne obširne, vychádzajúc z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka svoje

rozhodnutie zdôvodnil. Odvolací súd poznamenáva, že vyslovené stanovisko je plne konformné a v súlade s početnou judikatúrou Súdneho dvora EÚ (napr. C-240/98 až C-244/98, C-473/00, C-168/05, C-243/08, C-40/08, C-227/08, C-76/10) dotýkajúcou sa problematiky spotrebiteľského práva a ochrany práv spotrebiteľa. Navyše právne posúdenie vzťahu medzi oprávneným a povinným ako vzťahu spotrebiteľského nespochybnil vo svojom odvolaní ani sám oprávnený.

Exekučný súd tak správne venoval pozornosť skúmaniu zmluvných podmienok z hľadísk a kritérií spotrebiteľského práva v celom jeho kontexte a zameril sa na posúdenie prijateľnosti a zákonnosti predovšetkým rozhodcovskej zmluvy, ktorá mala založiť legitimitu nielen exekučného titulu, ale aj samotného rozhodcovského konania, ktoré vydaniu exekučného titulu predchádzalo.

K odvolacej námietke oprávneného smerujúcej k možnosti preskúmať rozhodcovský rozsudok, krajský súd vzhľadom na oprávneným predložený exekučný titul - rozhodcovský rozsudok zdôrazňuje, že súd nielen v procesnom štádiu exekučného konania, v ktorom posudzuje splnenie zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí exekútora vykonaním exekúcie, je oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy (doložky), ale počas celého exekučného konania. Súdna prax je jednotná v názore, že v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či rozhodnutie, ktoré má predstavovať exekučný titul, uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisoch ide o rozhodnutie vykonateľné tak po stránke formálnej ako aj materiálnej (vyslovené stanovisko je plne v súlade s názorom vysloveným v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne uznesenie sp. zn. 3 Cdo 146/2011 zo dňa 13. októbra 2011, sp. zn. 3 Cdo 122/2011 zo dňa 9. februára 2012). Skutočnosť, či sa jedná o rozhodnutie formálne vykonateľné sa posudzuje z pohľadu právneho predpisu upravujúceho konanie, v ktorom bolo vydané. Z aspektu obsahových náležitostí rozhodnutia, t.j. určitosť, zrozumiteľnosť a presnosť označenia subjektov práv a povinností, vyjadrenia uloženej povinnosti, ktorá sa má nútene vykonať sa skúma materiálne vykonateľnosť rozhodnutia. Súd môže zároveň v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania, t.j. v každom štádiu konania na návrh účastníka konania alebo aj bez návrhu, a v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, môže exekúciu aj bez návrhu zastaviť. Záver o oprávnení okresného súdu preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania a nielen pred vydaním poverenia plne korešponduje so zámerom zákonodarcu vyjadreným aj v iných ustanoveniach Exekučného poriadku a nielen v § 44 ods. 2 EP.

Oprávnený v danej veci navrhol vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok sp. zn. SR 12512/11 zo dňa 03.04.2012 vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., so sídlom v Bratislave. Predpokladom právomoci rozhodcovského súdu je platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy medzi zmluvnými stranami. Krajský súd preto v prvom rade skúmal, či rozhodcovské konanie bolo vykonané na základe uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy, buď formou osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky (§ 4 ods. 1 ZoRK).

Ak je teda právomoc rozhodcovského súdu závislá od existencie platnej rozhodcovskej zmluvy a exekučný súd má povinnosť v zmysle § 44 ods. 2 EP, okrem iného, zisťovať rozpor exekučného titulu so zákonom, t. j. aj to, či bol vydaný orgánom s právomocou na jeho vydanie, je logické, že exekučný súd musí pri tomto zisťovaní posúdiť nielen to, či rozhodcovská zmluva bola medzi zmluvnými stranami vôbec uzavretá, ale aj to, či bola uzavretá platne. Iba platná rozhodcovská zmluva môže totiž založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť; absolútna neplatnosť právneho úkonu má za následok, akoby právny úkon nebol nikdy uzavretý.

Rozhodcovskú zmluvu koncipovanú v takom znení, ako bola založená do súdneho spisu, správne okresný súd právne posúdil ako neprijateľnú, a s poukazom na ustanovenia § 52 a nasl. OZ tým absolútnu neplatnú, nakoľko spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Podstatnou skutočnosťou z hľadiska vyslovenia absolútnej neplatnosti rozhodcovskej zmluvy je skutočnosť, že so spotrebiteľom nebola individuálne dojednaná. Skutočnosť, že dohoda zmluvných strán o právomoci rozhodcovského súdu netvorila súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ale bola uzavretá vo forme samostatnej rozhodcovskej zmluvy v ten istý deň ako Zmluva o úvere ešte neodôvodňuje záver, že táto dohoda bola individuálne dohodnutá a svedčí o vóli

povinného pristúpiť na túto osobitnú zmluvnú podmienku. Povahu formulárovej zmluvy totiž majú nielen všeobecné obchodné podmienky, ale aj predformulované znenia rôznych variant zmlúv, resp. zmluvných ustanovení. Tomuto typu zmluvy nasvedčuje aj vyhotovenie rozhodcovskej zmluvy v danej veci, ktorá má povahu formulára obdobného tomu, ktorého prostredníctvom zmluvné strany uzavreli samotnú Zmluvu o úvere. Dojednanie zmluvných strán o právomoci rozhodcovského súdu by malo charakter individuálnej zmluvnej podmienky vtedy, ak by oprávnený predložil povinnému návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy v takej podobe, aby z neho bolo dostatočne zrejmé, že povinný mal možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie sporov v rozhodcovskom konaní a že povinnej boli poskytnuté jasné a zrozumiteľné informácie, čo znamená riešenie sporov v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť akceptovaná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. V danom prípade z návrhu rozhodcovskej zmluvy nevyplýva, že spotrebiteľ mal reálnu možnosť obsah predloženej formulárovej rozhodcovskej zmluvy ovplyvniť, resp. niektoré zo zmluvných dojednaní vylúčiť, o čom svedčí aj skutočnosť, že veriteľ už vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru (bod 14) predpokladá uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy s dlžníkom (viď. slovné spojenie „pred rozhodnutím sporu rozhodcovským súdom“). Rozhodcovská zmluva navyše nebola, napriek jej formulácii, skutočne alternatívnou. Veriteľ podaním návrhu na začatie konania na rozhodcovský súd uskutočnil výber predpokladaný v čl. II. rozhodcovskej zmluvy. Po tomto výbere už povinný nemal faktickú možnosť podať návrh na začatie konania pred všeobecným súdom, musel sa podrobiť rozhodcovskému konaniu, čím došlo k porušeniu Ústavou SR garantovaného práva každého na spravodlivý súdny proces pred nezávislým a nestranným súdom. Spornosť vo vyváženosti vzájomného zmluvného vzťahu, pokiaľ ide o rozhodcovskú zmluvu, navyše vyvoláva i skutočnosť, že priamo v predtlačenej časti rozhodcovskej zmluvy je vopred určený konkrétny jediný rozhodcovský súd, ktorý je oprávnený v rozhodcovskom konaní spory vyplývajúce z danej zmluvy rozhodnúť. Takouto formuláciou rozhodcovskej zmluvy bolo dlžníkovi - povinnému absolútne odňaté právo slobodnej voľby uplatnenia či bránenia svojho práva nielen medzi všeobecným súdom a rozhodcovským konaním, no aj právo slobodného výberu konkrétneho rozhodcu či rozhodcovského súdu, ktorý by spor z danej spotrebiteľskej zmluvy podľa voľby spotrebiteľa rozhodol. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že množstvo exekučných vecí s obdobným skutkovým základom, kde rozhodcovské rozsudky ako exekučné tituly vykazujú značnú dávku podobnosti, naznačuje istú väzbu medzi rozhodcovskými spoločnosťami a jednou zo zmluvných strán (oprávneným), čo už samo osebe vedie k pochybnostiam o dostatočnom individuálnom prístupe k ochrane práv spotrebiteľa zo strany rozhodcov.

Pokiaľ teda právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť (a to ani sčasti) spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnej vznikol nárok, ktorého vymoženiu by sa mohol v rámci exekúcie domáhať. Uvedený nedostatok je už sám o sebe dôvodom neumožňujúcim poveriť súdneho exekútora vykonaním exekúcie.

Z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej zmluvy potom ďalšie vady exekučného titulu - konkrétne, že rozhodcovský súd priznal veriteľovi nárok v rozpore so zákonom a v rozpore s dobrými mravmi, a to pokiaľ ide o priznanú neprimerane vysokú sankciu zmenkového úroku, ako aj ďalšie - už vyznejú len ako dôvody navyše podporujúce správnosť záveru o zákonných prekážkach brániacich vykonaniu exekúcie.

Z uvedených dôvodov krajský súd napadnuté uznesenie ako vecne správne podľa § 219 ods. 1, 2 OSP potvrdil, pričom sa nezaoberal zjavne neopodstatnenou odvolacou argumentáciou oprávneného o tom, že okresný súd na prejednávany prípad nemal aplikovať ust. § 45 ZoRK.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.